

i spørgsmålet om nitrit i havet

Af Jørn Rasmussen

Formanden for Levende Hav, Kurt Bertelsen Christensen, ville tale bedre for sin sag vedr. iltsvindet i havet den 7. september, hvis han lod være med at udpege syndere på forhånd, når hans argumenter er så svagt funderet

I en menneskealder har Danmarks Naturfredningsforening, læreanstalter, inkompetente politikere og majoriteten af medier ført befolkningen bag lyset i spørgsmålet om iltsvind i havet.

Det er uden for menneskelig formåen at styre kvælstoffets kredsløb i naturen. Anderledes forholder det sig med fosfor (fire femtedele af atmosfæren består af kvælstof).

Lad os får lidt fakta på bordet.

Nitrat kemiske formel er NO_3 .

Idealforholdet i havet mellem nitrat

og fosfor 7/1 har ingen hidtil imødegæet. Hvis mængden af nitrat væsentlig overstiger dette forhold, vil N-delen via denitrifikation blive luftformig og O_3 blive tilbage og ilte vandet. Der kan derfor dårligt udledes for meget nitrat til havet, nærmere for lidt.

Randers Fjord har sjældent iltsvindsproblemer. Den har nemlig et stort tilløb fra Gudenåen, som afvander enorme landbrugsområder, der tilfører den livgivende nitrat.

Nej, det er fosfor fra rengøringsmidler mv., der kan give problemer i havmiljøet, hvis det koncentrerer - nitrat kan delvis afhæde skadevirkningerne.

Men landbruget er blevet meget dygtige til at udlede gødningen på de rette tidspunkter i vækstsæsonen, så N-bidrag derfra er reduceret. Derfor bliver fosfor i havmiljøet til tider for dominerende og laver ravage.

I bogen »Vandmiljøplanen - en grov misforståelse af kvælstoffets rolle i verden« skrev forstkandidat Flemming Juncker i 1990:

Mange ressourcer er bundet og spildt i håbløse vandmiljøplaner

»Vor vandmiljøplan er i sine kvælstofrelationer baseret på det i 1971 ved miljøkonferencen i Stockholm fremsatte, men allerede da videnskabeligt højt tvivlsomme dogme, at det var kvælstoffet frem for fosforet, der var ansvarlig for havenes eutrofiering af voksende iltmangel. Tidligere hav-

de man anset fosforet som havenes minimumsfaktor, ligesom den erfaringsmæssigt havde været det i størsteparten af verdens tættere befolkede gradvist udpinte landbrugsegne.

Som i så mange andre tilfælde var dette en sejr for de yngre videnskabsmænd, der omkring 1968 bl.a. med computermisbrugets hjælp og efter fordoblingen af universiteternes studenterantal og den dermed skete fortyndning af den akademiske verdens kvalitet bragte al ældre viden i tvivl, skadede vor videnskabelige kontinuitet og åbnede en fager ny verden med overdreven foragt for den ældre og ofte mere naturnære viden. Urbanbiologerne tog overhånd og sorterede ofte den ældre viden fra.«

Mange ressourcer er bundet og spildt i håbløse vandmiljøplaner, som havde været bedre anvendt på bl.a.

uddannelse af læger. Når der skal skrives historie om vandmiljøplanernes start fra 1987 og til nu, hvor jeg fornemmer at de ansvarlige for planerne godt er klar over, at den er helt gal, vil man måske kalde tidsforløbet for perioden med kvælstofkrigerne.

Opklarende note:

Nitrat: En kort betegnelse for kvælstofholdige gødninger

Kvælstof (eller nitrogen): farveløs gas, der bl.a. findes i jordens atmosfære som frie N_2 -molekyler. Disse udgør 78 procent af atmosfæren.

Denitrifikation: Bakteriell omdannelse af nitrat, NO_3^- , til kvælstoffilter eller frit kvælstof

◆ Jørn Rasmussen bor Pileallé 5 i Vordingborg.